

Komisja Egzaminacyjna dla Aktuariuszy

Wykaz zalecanej literatury oraz aktów prawnych odpowiadających zakresowi obowiązujących tematów egzaminu aktuarialnego – 8 sierpnia 2018r.

1. Matematyka finansowa

1. Jacek Jakubowski, Andrzej Palczewski, Marek Rutkowski, Łukasz Stettner „Matematyka Finansowa”; 2006, Wydawnictwo WNT, ISBN: 83-204-3156-5,
2. Stanley R. Pliska „Wprowadzenie do matematyki finansowej”, 2005, Wydawnictwo WNT, ISBN: 83-204-3032-1,
3. Maria Podgórska, Joanna Klimkowska „Matematyka finansowa” Wydanie: pierwsze, dodruk Wydawnictwo Naukowe PWN, 2013 (copyright 2006), ISBN: 978-83-01-15290-1,
4. John Hull „Kontrakty terminowe i opcje. Wprowadzenie”; WIG PRESS W-wa 1998,
5. Garrett S. J. „An introduction to the mathematics of finance: a deterministic approach” 2nd ed.; Butterworth-Heinemann, 2013, ISBN 978-0080982403,
6. Mc Cutcheon J.J., Scott W.F. „An Introduction to the Mathematics of Finance”; Oxford 1991,
7. Butcher M. V.; Nesbitt C. J. „Mathematics of compound interest”; Ulrich's Books, 1971, ISBN: 978-0960300013,
8. Ingersoll J. E. „Theory of financial decision making”; Rowman & Littlefield, 1987, ISBN: 978-0847673599,
9. Marek Musiela, Marek Rutkowski „Martingale Methods in Financial Modelling” 2nd ed.; Springer,
10. Weron A., Weron R. – „Inżynieria finansowa”, Wydawnictwo WNT, 2009,
11. Jacek Jakubowski - Modelowanie rynków finansowych, SCRIPT, 2006,
12. M. Capiński and T. Zastawniak - Mathematics for Finance. An introduction to Financial Engineering, Springer, 2011,
13. Kellison S. G. „The theory of interest” 3rd ed.; Irwin, 2008, ISBN: 978-0073382449.

2. Prawdopodobieństwo i Statystyka

1. Jarosław Bartoszewicz "Wykłady ze statystyki matematycznej", PWN Warszawa, 1996,
2. Pierre Bremaud "Markov chains: Gibbs fields, Monte Carlo simulation, and queues", Springer, 1999,
3. Goeffrey Grimmett, David Stirzaker "Probability and random processes" 3rd ed.: Oxford University Press, 2001,
4. Hossack I.B., Pollard, A.H., Zehnwirth B., "Introductory Statistics with Applications in General Insurance", Cambridge University Press, 2nd ed., 1999,
5. Jacek Jakubowski, Rafał Sztencel "Rachunek prawdopodobieństwa dla (prawie) każdego", SCRIPT, Warszawa 2002,
6. Jacek Jakubowski, Rafał Sztencel "Wstęp do teorii prawdopodobieństwa", SCRIPT, Warszawa, 2002,
7. Wojciech Niemirowicz "Rachunek Prawdopodobieństwa i Statystyka Matematyczna", Wydawnictwo SNS, 1999,
8. Neal Madras "Lectures on Monte Carlo Methods", American Mathematical Soc., 2002,
9. Sheldon Ross "Stochastic Processes." John Wiley & Sons, 1996,
10. Ryszard Zieliński "Siedem wykładów wprowadzających do statystyki matematycznej" (dostępna w internecie na stronie <https://www.impan.pl/~rzeiel/7ALL.pdf>).

3. Matematyka ubezpieczeń na życie

1. Balicki A., „Analiza przeżycia i tablice wymieralności”, PWE, Warszawa 2006,
2. Benjamin B., Pollard J. H. „The analysis of mortality and other actuarial statistics” 3rd ed.; Institute and Faculty of Actuaries, 1993, ISBN: 978-0901066268,
3. Błaszczyszyn B., Rolski T. „Podstawy matematyki ubezpieczeń na życie”; WNT, 2004,
4. Booth P. M., Chadburn R. G., Haberman S. et al. „Modern actuarial theory and practice” 2nd ed.; Chapman & Hall, 2005, ISBN: 978-1584883685,
5. Bowers N. L., Gerber, H. U., Hickman J. C. et al. „Actuarial mathematics” 2nd ed.; Society of Actuaries, 1997, ISBN: 978-0938959465,
6. Dickson, D.C.M., Hardy M.R., Waters H.R. „Actuarial mathematics for life contingent risks” 2nd ed.; Cambridge University Press, 2013, ISBN: 978-1107044074 (eBook available via the Athens portal),
7. Frątczak E., Gach-Ciepiela U., Babiker H., „Analiza historii zdarzeń. Elementy teorii, wybrane przykłady zastosowań”, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2005,
8. Gerber H. U. „Life insurance mathematics” 3rd ed.; Springer, Swiss Association of Actuaries, 1997, ISBN: 978-3540622420,
9. Haberman S., Pitacco E. „Actuarial models for disability insurance”; Chapman & Hall, 1999, ISBN: 978-0849303890,
10. Neill A. „Life contingencies”; Heinemann, 1977, ISBN: 0434914401,
11. Promislow D. „Fundamentals of actuarial mathematics” 2nd ed.; John Wiley, 2011, ISBN 978-047684115,
12. Skalba M. „Ubezpieczenia na Życie”; WNT, 1999,
13. Scott W. F. „Life assurance mathematics”; Heriot-Watt University, 1999.

4. Matematyka pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

1. Patrycja Kowalczyk, Ewa Poprawska, Wanda Ronka-Chmielowiec „Metody aktuarialne. Zastosowania matematyki w ubezpieczeniach”; Wydanie pierwsze, dodruk Wydawnictwo Naukowe PWN, 2013 (copyright 2006), ISBN: 978-83-01-14659-7,
2. Bowers N. L., Gerber, H. U., Hickman J. C. et al. „Actuarial mathematics” 2nd ed.; Society of Actuaries, 1997, ISBN: 978-0938959465,
3. Otto W. „Ubezpieczenia majątkowe – część I – teoria ryzyka”; WNT, 2004, seria „Matematyka w ubezpieczeniach”,
4. Taylor J.M. „General Insurance: A Summary of UK Actuarial Theory and Practice”; Oxford 1992,
5. Straub E. „Non-Life Insurance Mathematics”; Springer-Verlag, 1988,
6. Panjer H.H., Willmott G.E. „Insurance Risk Models”; Schaumburg 1992,
7. Goovaerts M.J., Kaas R., Van Heerwaarden A.E., Bauwelinckx, T. „Effective Actuarial Methods”; North Holland, 1990,
8. Kaas R., Goovaerts M., Dhaene J., Denuit M. „Modern Actuarial Risk Theory”; Kluwer Academic Publishers, 2001,
9. Hogg R.V., Klugman S.A. „Loss Distributions”; John Wiley, 1984,
10. Dobson A. J. „An introduction to statistical modelling”; Chapman & Hall, 1983, ISBN: 978-0412248603,
11. Hossack I. B., Pollard J. H., Zehnwirth, B. „Introductory statistics with applications in general insurance” 2nd ed.; Cambridge University Press, 1999, ISBN: 978-0521655347,
12. Klugman S. A., Panjer H. H., Willmott G. E. „Loss models: from data to decisions” 4th ed.; John Wiley, 2012, ISBN: 978-1118215323,

13. Tse Y-K. „Non-life actuarial models: theory, methods and evaluation”; Cambridge University Press, 2009, ISBN: 978-052764650,
14. Daykin C. D., Pentikainen, T., Pesonen, M. „Practical risk theory for actuaries”; Chapman & Hall, 1994, ISBN: 978-0412428500,
15. Gray R.J., Pitts S.M. „Risk modelling in general insurance: from principles to practice”; Cambridge University Press, 2012, ISBN: 978-0521863940 (eBook available via the Athens portal).

5. Ekonomia

1. Hal R. Varian, *Mikroekonomia. Kurs średni – ujęcie nowoczesne*. Wydawnictwo Naukowe PWN 2013, wyd. 4, ISBN: 978-83-01-17403-3,
2. Gregory N. Mankiw, Mark P. Taylor, *Mikroekonomia*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne 2015, wyd. 2, ISBN: 978-83-208-2203-8,
3. David Begg, Gianluigi Vernasca, Stanley Fischer, Rudiger Dornbusch, *Makroekonomia*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne 2014, wyd. 5, ISBN: 978-83-208-2097-3,
4. Michael Burda, Charles Wyplosz, *Makroekonomia. Podręcznik europejski*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne 2012, wyd. 3, ISBN: 978-83-208-2032-4,
5. David Begg, Gianluigi Vernasca, Stanley Fischer, Rudiger Dornbusch, *Economics*. McGraw-Hill Education 2014, ed. 11 ISBN 13-978-0077154516.

6. Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa w zakładzie ubezpieczeń

1. Jonas K. Szkarłat-Koszalka A. „Rachunkowość zakładów ubezpieczeń i otwartych funduszy emerytalnych Wydawnictwo”, "DEBET" s.c. Marta Stępień Zofia Wydymus, 2014, ISBN: 9788391093641,
2. Jonas K. „Rachunkowość zakładów ubezpieczeń”; Wydawnictwo: "DEBET" s.c. Marta Stępień Zofia Wydymus, 2015, ISBN: 9788391093658,
3. Hołda Artur, Staszek Anna „Rachunkowość finansowa ubezpieczyciela” Wydanie 1; C.H. Beck, 2014, ISBN: 9788325566838,
4. Kiziukiewicz Teresa „Rachunkowość jednostek sektora finansów publicznych i instytucji finansowych”; PWE, 2014, ISBN: 9788320821246,
5. A. Helin „Ustawa o rachunkowości. Komentarz”, Wydanie 7; Wydawnictwo: C.H.Beck, 2017,
6. „Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Komentarz”, red. P. Wajda, M. Szczepańska, Wydawnictwo: Wolter Kluwer Polska SA, Warszawa 2017,
7. Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej oraz związane z nimi interpretacje ogłoszone w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej,
8. Ustawa z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 395 z późn. zm.),
9. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. z 2016r. poz. 562),
10. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 277),

11. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 lutego 2016 r. w sprawie formy oraz sposobu sporządzenia przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji danych i informacji do celów nadzoru (Dz.U. 2016 poz. 236),
12. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 kwietnia 2016r. w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 392),
13. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 maja 2016r. w sprawie rocznych i półrocznych sprawozdań ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego (Dz.U. z 2016r. poz. 789),
14. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II),
15. Ustawa z dnia 11 września 2015r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 999 z późn. zm.),
16. Wytyczne w sprawie ujmowania oraz wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe EIOPA-BoS-15/113 PL,
17. Wytyczne dotyczące systemu zarządzania EIOPA-BoS-14/253 PL,
18. Wytyczne dotyczące sprawozdawczości i publicznego ujawniania informacji EIOPA-BoS-15/109,
19. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2450 z dnia 2 grudnia 2015r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do wzorów formularzy na potrzeby przekazywania informacji organom nadzoru zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE,
20. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, formatów i wzorów formularzy dotyczących sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE.

7. Modelowanie

1. Charpentier A. (red.) "Computational actuarial science with R", CRC Press, 2015,
2. Denuit M., Maréchal X., Pitrebois S., Walhin J-F., "Actuarial Modelling of Claim Counts. Risk Classification, Credibility and Bonus-Malus Systems", John Wiley & Sons, 2007,
3. Frątczak E. (red.), „Zaawansowane metody analiz statystycznych”, Oficyna Wydawnicza SGH w Warszawie, 2013,
4. Kuhn M. , Johnson K., "Applied Predictive Modeling", Springer, 2013,
5. Frees E.W., Derrig R.A., Meyers G. (red.), "Predictive Modeling. Applications in Actuarial Science", Volume I: Predictive Modeling Techniques, Cambridge University Press, 2014,
6. Frees E.W., Derrig R.A., Meyers G. (red.), "Predictive Modeling. Applications in Actuarial Science", Volume II: Case Studies in Insurance, Cambridge University Press, 2016,

7. Ohlsson, E., Johansson B., "Non-life insurance pricing with generalized linear models", Springer, 2010,
8. Elandt-Johnson R. C., Johnson N. L., „Survival models and data analysis”, John Wiley, 1999,
9. Denuit M., Dhaene J., Goovaerts M., Kaas R., "Actuarial theory for dependent risks: measures, orders and models", John Wiley & Sons, 2005,
10. Joe H., "Dependence modeling with copulas", CRC Press, 2015,
11. Asmussen S., Glynn P. W., "Stochastic simulation: algorithms and analysis", Springer, 2011,
12. Wanat S. (2012). "Modele zależności w agregacji ryzyka ubezpieczyciela", Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków 2012,
13. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłączalność II),
14. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłączalność II) (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2009 z późn. zm.),
15. Ustawa z dnia 11 września 2015r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 999, z późn. zm.),
16. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2015r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania podstawowego kapitałowego wymogu wyłączalności według formuły standardowej (Dz.U. z 2015r. poz. 2321),
17. Wytyczne w sprawie stosowania modeli wewnętrznych, EIOPA-BoS-14/180 PL,
18. Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2015/2011 z dnia 11 listopada 2015r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do wykazów jednostek samorządu regionalnego i władz lokalnych, ekspozycje wobec których należy traktować jako ekspozycje wobec rządu centralnego zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE,
19. Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2015/2016 z dnia 11 listopada 2015r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do indeksu akcji wymaganego na potrzeby symetrycznego dostosowania standardowego wymogu kapitałowego zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE,
20. Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2015/2017 z dnia 11 listopada 2015r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do skorygowanych współczynników służących do obliczania wymogu kapitałowego dla ryzyka walutowego w przypadku walut powiązanych z euro zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE,
21. Risk Aggregation and Diversification, Research Paper, The Canadian Institute of Actuaries (CIA), Committee on Risk Management and Capital Requirements (CRMCR), Document 216037, 2016, (<http://www.cia-ica.ca/docs/default-source/2016/216037e.pdf>).

8. Zarządzanie ryzykiem zakładu ubezpieczeń

1. Baxter M., Rennie, A. „Financial calculus. An introduction to derivative pricing”; CUP, 1996, ISBN: 978-0521552899,
2. Panjer H. H. (ed) „Financial economics: with applications to investments, insurance and pensions”; The Actuarial Foundation, 2001, ISBN: 978-0938959489,

3. Cairns Andrew J. G. „Interest rate models. An introduction”; Princeton University Press, 2004, ISBN: 0691118949,
4. Joshi Mark S., Paterson Jane M. „Introduction to mathematical portfolio theory”; Cambridge University Press, 2013, ISBN 978-1107042315,
5. Elton E. J., Gruber M. J., Brown S. J. et al. „Modern portfolio theory and investment analysis” 8th ed.; John Wiley, 2010, ISBN: 978-0470505847,
6. Hull J. C. „Options, futures and other derivatives” 8th ed.; Prentice Hall, 2011, ISBN: 978-0136015864,
7. Lesław Gajek, Krzysztof Ostaszewski and Hans-Joachim Zwiesler “A Primer on Duration, Convexity, and Immunization”; Journal of Actuarial Practice Vol. 12, 2005,
8. Daykin C. D., Pentikainen, T., Pesonen, M. „Practical risk theory for actuaries”; Chapman & Hall, 1994, ISBN: 978-0412428500,
9. Kaas R., Goovaerts M., Dhaene J., Denuit M. „Modern Actuarial Risk Theory”; Kluwer Academic Publishers, 2001,
10. Gray R.J., Pitts S.M. „Risk modelling in general insurance: from principles to practice”; Cambridge University Press, 2012, ISBN: 978-0521863940 (eBook available via the Athens portal),
11. Dębski W., Rynek finansowy i jego mechanizmy”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010,
12. Jajuga K., Jajuga T., „Inwestycje”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011,
13. Borowski K., „Miary ryzyka na rynku akcji i obligacji”, Difin, Warszawa 2014,
14. Handschke J., Monkiewicz J. (red.), „Ubezpieczenia”, Poltext, Warszawa 2010,
15. Wajda P., Szczepańska M., (red.) „Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Komentarz,” Wolter Kluwer, Warszawa 2017,
16. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłatalność II),
17. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłatalność II) (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2009 z późn. zm.),
18. Ustawa z dnia 11 września 2015r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 999 z późn. zm.),
19. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2015r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania podstawowego kapitałowego wymogu wyłatalności według formuły standardowej (Dz.U. z 2015r. poz. 2321),
20. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. z 2016r. poz. 562),
21. Specyfikacja techniczna w okresie przygotowawczym EIOPA- BoS-14/046, 25 kwietnia 2014r.,
22. Wytyczne dotyczące systemu zarządzania, EIOPA-BoS-14/253-PL,
23. Wytyczne dotyczące wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, EIOPA-BoS-14/166 PL.

9. Prawo ubezpieczeniowe i prawo podatkowe

1. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r. – Kodeks cywilny - ks. III tyt. I i tyt. XXVII (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 1025 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 21 lipca 2006r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 621, z późn. zm.),

3. Ustawa z dnia 11 września 2015r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 999, z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 22 maja 2003r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym(tj. Dz.U. z 2016r. poz. 477 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2005r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego (tj. Dz.U. z 2016r. poz. 1252),
6. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 2270 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 473),
8. Ustawa z dnia 15 grudnia 2017r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz.U. z 2017 poz. 2486 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 11 maja 2017r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2017r. poz. 1089 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 1378),
11. Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych - rozdz. 10(a) (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 870 z późn. zm.),
12. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego - rozdz. 5 (tj. Dz.U. z 2016r. poz. 1776),
13. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o pracowniczych programach emerytalnych (tj. Dz.U. z 2016r. poz. 1449 z późn. zm.),
14. Ustawa z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 395 z późn. zm.),
15. Ustawa z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 200 z późn. zm.) w zakresie przepisów dotyczących opodatkowania składek i świadczeń ubezpieczeniowych,
16. Ustawa z dnia 15 lutego 1992r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 1036 z późn. zm.) w zakresie przepisów dotyczących opodatkowania zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji,
17. Ustawa z dnia 15 stycznia 2016r. o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz.U. z 2017r. poz. 1410),
18. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2009 z późn. zm.),
19. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (Dz. Urz. UE L 12 z 17.01.2015),
20. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2015r. w sprawie szczegółowego sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego (Dz.U. z 2015r. poz. 2338),
21. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 4 grudnia 2017r. w sprawie badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji przez firmę audytorską (Dz.U. z 2017r. poz. 2284),

22. P. Wajda, M. Szczepańska (red.), Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Komentarz, Wolters Kluwer, Warszawa 2017,
23. J. Pokrzywniak (red.), Nowe zasady dystrybucji ubezpieczeń, Wolters Kluwer, Warszawa 2018,
24. Rekomendacje i wytyczne Komisji Nadzoru Finansowego:
  - a) Rekomendacje dotyczące procesu ustalania i wypłaty zadośćuczynienia z tytułu szkody niemajątkowej z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, Warszawa, czerwiec 2016r.,
  - b) Rekomendacje dla zakładów ubezpieczeń dotyczące badania adekwatności produktu, Warszawa, 22 marca 2016r.,
  - c) Rekomendacje dla zakładów ubezpieczeń dotyczące systemu zarządzania produktem, Warszawa, 22 marca 2016r.,
  - d) Wytyczne dla zakładów ubezpieczeń dotyczące dystrybucji ubezpieczeń, Warszawa, 24 czerwca 2014r.,
  - e) Wytyczne dotyczące reasekuracji biernej/retrocesji, Warszawa, 2014r.,
  - f) Wytyczne dotyczące procesu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, Warszawa, 2015r.,
  - g) Wytyczne dotyczące likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych, Warszawa, 16 grudnia 2014r.,
  - h) Wytyczne dotyczące zarządzania ryzykiem powodzi w sektorze ubezpieczeń, Warszawa, 16 grudnia 2014r.,
  - i) Wytyczne dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji, Warszawa, 16 grudnia 2014r.,
  - j) Zasady Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych, Dokument przyjęty uchwałą KNF z dnia 22 lipca 2014r.,
25. Standardy i kodeks etyki Polskiego Stowarzyszenia Aktuariuszy:
  - a) Standardy wydane przez Polskie Stowarzyszenie Aktuariuszy: Krajowy Standard Aktuarialny nr 1/2015 Wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych),
  - b) Kodeks etyki zawodowej Polskiego Stowarzyszenia Aktuariuszy,
26. Wytyczne dotyczące procesu nadzoru, EIOPA-BoS-14/179 PL,
27. Wytyczne w sprawie przedłużenia okresu naprawczego w wyjątkowych niekorzystnych sytuacjach, EIOPA-BoS-15/108 PL.